

Aylık Enerji Bülteni

Haziran 2018

#1

Can Hakyemez | hakyemez@tskb.com.tr

TSKB Ekonomik Araştırmalar

Aydın Manşeti: Türkiye'nin ilk deniz üstü rüzgar YEKA'sına başvuru tarihi açıklandı.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından 1.200 megavat kapasiteyle kurulacak Türkiye'nin ilk deniz üstü (off-shore) rüzgâr enerjisi santrali için son başvuru tarihi 23 Ekim 2018 olarak açıklanırken, kesin tarihi daha sonra belirlenecek ihalede, katılımcılar kilovatsaat başına tavan fiyat 8 dolar/cent üzerinden açık eksiltmeyle yarışacak. Aday bölgeler arasında Saros, Kızılköy ve Gelibolu yer alıyor. Kurulacak santralden ihalede çıkan fiyat üzerinden alınacak elektriğin süresi, santralin geçici kabulünün yapıldığı tarihten itibaren 50 teravatsaatlik elektriğin sisteme verildiği zaman dilimini kapsayacak.

Kurulu Güç Analizi

2017 yıl sonunda 85.200 megavat (MW) seviyesinde olan Türkiye toplam kurulu gücü Mayıs ayı sonunda 87.041 MW seviyesine ulaştı. 2018 yılının ilk beş ayında gerçekleşen 1.840 MW'lık artışın büyük bir kısmı güneş santrallerinden oluştu. İlk beş ay içerisinde devreye giren güneş santrallerinin toplam kurulu gücü 1.282 MW olarak gerçekleşti.

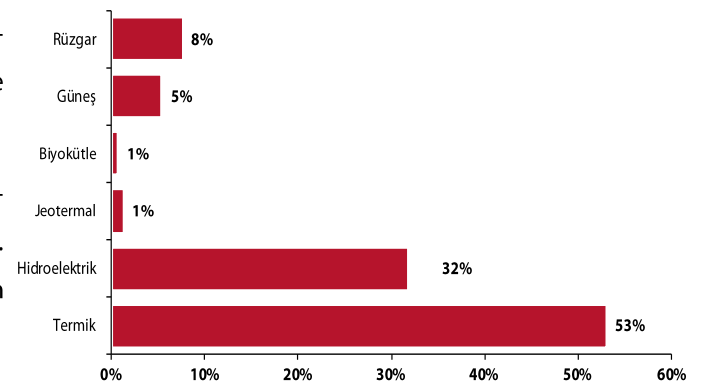
Nisan ayında 86.930 MW olan Türkiye toplam kurulu gücünde 111 MW'lık bir artış meydana geldi. Mayıs ayında devrede olan termik santraller azalırken, devrede olan hidroelektrik santrallerin, biyokütle santrallerinin ve güneş santrallerinin toplam kurulu gücünde kayda değer bir artış meydana geldi.

Mayıs ayında devrede olan santrallerin yaklaşık %47'sini yenilenebilir enerjiden elektrik üreten santraller meydana getirmektedir. Toplam kurulu gücün yaklaşık %32'si hidroelektrik santrallerden oluşurken %8'i rüzgar ve %5'i güneş santralleridir.

Santral Tipi (MW)	2017	Nis-18	May-18
Termik	46.352	46.416	46.203
Hidroelektrik	27.273	27.509	27.722
Jeotermal	1.064	1.129	1.129
Biyokütle	575	583	616
Güneş	3.421	4.628	4.703
Rüzgar	6.516	6.665	6.667
Toplam	85.200	86.930	87.041

Kaynak: Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi (TEİAŞ) Aylık Kurulu Güç Raporu

Mayıs-18 Kurulu Güç Dağılımı

Kaynak: Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi (TEİAŞ), TSKB Ekonomik Araştırmalar

Üretim Analizi

2018 yılı ilk beş ayında toplam elektrik üretimi 121.582 gigavatsaat (GWh) olarak gerçekleşirken 28 Haziran itibarıyla Haziran ayı toplam üretim miktarı 22.100 GWh olarak gerçekleşti*. Haziran ayı içerisinde termik santraller toplam elektriğin %65'ini üretirken iken hidrolik santraller üretilen toplam elektriğin %24'ünü karşıladı. Haziran ayı içerisinde rüzgar santrallerinin karşıladığı elektrik miktarı ise toplam üretilen elektriğin %5'i olarak gerçekleşti.

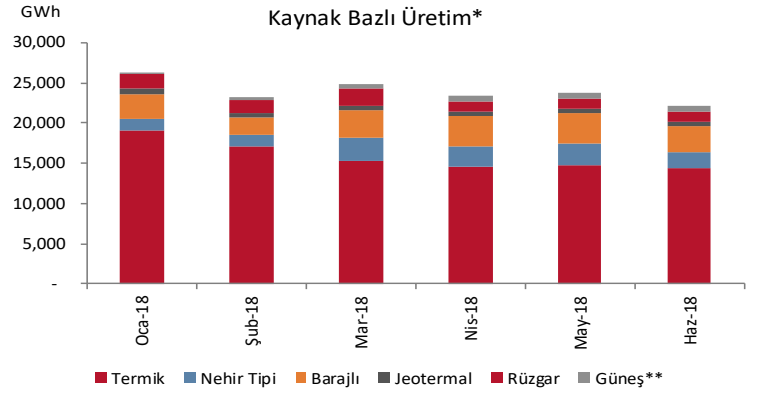
Ocak ve Şubat aylarında termik santrallerden elektrik üretimi oranı %73'ler seviyesinde iken bu oran Mart, Nisan ve Mayıs aylarında %62 olarak gerçekleşti. Bu azalmanın en büyük nedenlerinden biri yılın ilk iki ayında %15 civarında olan hidroelektrik santrallerden elektrik üretimi oranının Mart ayından itibaren %25'li seviyelere çıkmasıdır.

*Haziran ayı verileri 29 Haziran'a kadar olan dönemi kapsamaktadır.

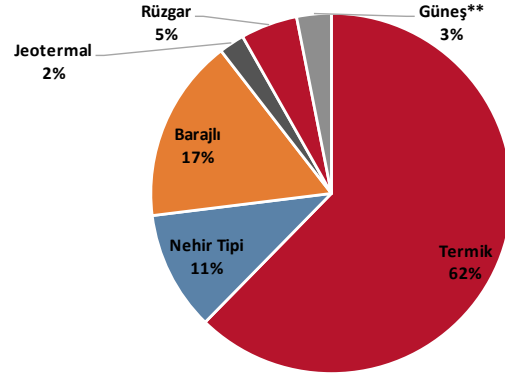
**Lisanssız güneş santralleri üretim verileri TEİAŞ tarafından henüz açıklanmadığı için 28 Haziran itibarıyla toplam güneş enerjisi üretimi 738 GWh olarak kabul edilerek hesaplama yapılmıştır.

Haziran ayı içerisinde lisanslı santrallerin ortalama günlük üretim miktarı 763.068 megavatsaat (MWh) olarak gerçekleşmiştir. Bu üretim değeri geçen yılın aynı ayı değeri ile karşılaştırıldığında %1,4 civarında bir artış görülmektedir. Günlük ortalama elektrik üretiminin yaklaşık %76'sı termik santrallerden sağlanmaktadır. Günlük ortalama elektrik üretiminin %24'ü yenilenebilir enerji kaynaklarından sağlanırken hidroelektrik santrallerin bu paydaki oranı yaklaşık %76 oranında gerçekleşmiştir.

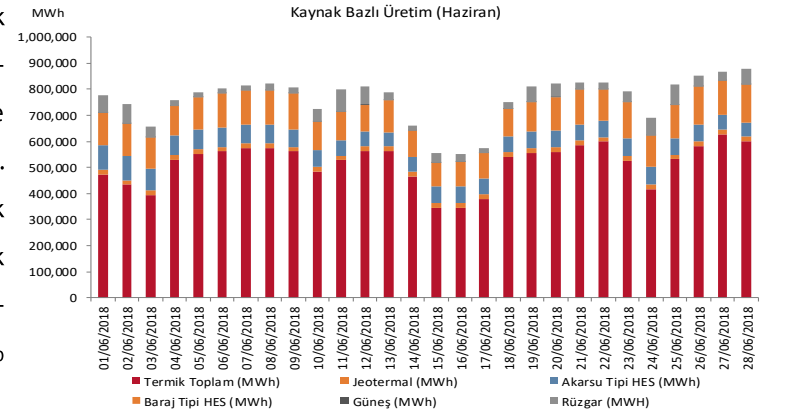
Haziran ayında ortalama günlük üretim 760.924 MWh civarında gerçekleşirken 14-17 Haziran dönemindeki bayram tatilinin ortalama aşağı çektiği görülmektedir. Haziran ayı içerisinde en yüksek tüketim 874.102 MWh ile 28 Haziran Perşembe günü gerçekleşirken aynı gün toplam üretim Haziran ayının en yüksek değeri olan 877.193 MWh olarak kaydedilmiştir. 16 Haziran Cumartesi günü Haziran ayının en düşük tüketimi 543.908 MWh ve en düşük üretimi 552.697 MWh olmuştur.

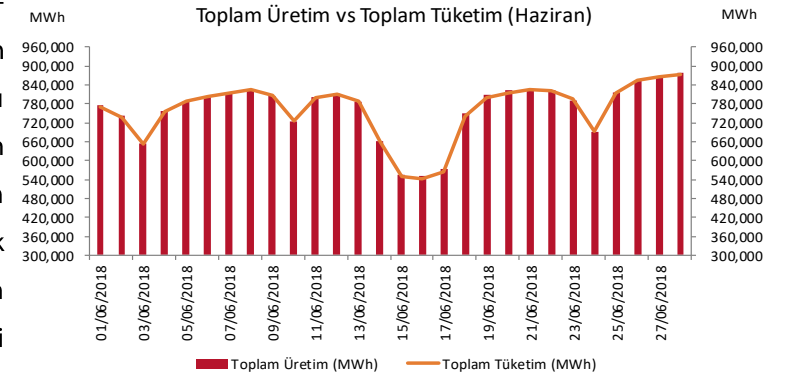
Kaynak: Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi (TEİAŞ), YTBS Günlük Raporlar, TSKB Ekonomik Araştırmalar

Kaynak: Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi (TEİAŞ), YTBS Günlük Raporlar, TSKB Ekonomik Araştırmalar

Kaynak: Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi (TEİAŞ), YTBS Günlük Raporlar, TSKB Ekonomik Araştırmalar

Kaynak: Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi (TEİAŞ), YTBS Günlük Raporlar, TSKB Ekonomik Araştırmalar

Elektrik Fiyatı Analizi

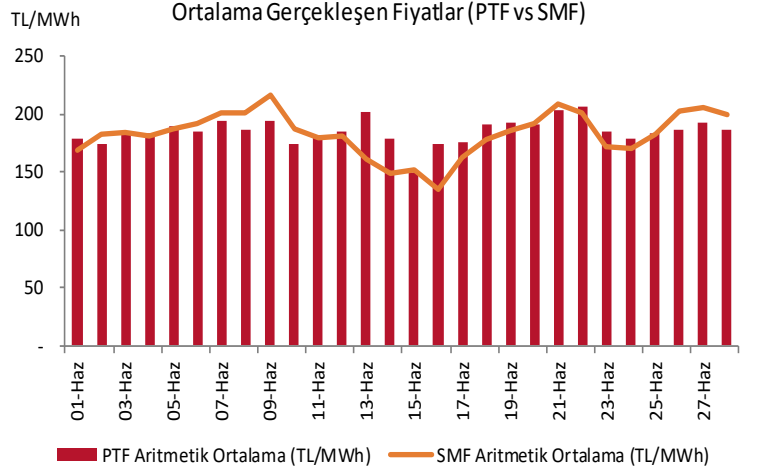
1-28 Haziran döneminde ortalama piyasa takas fiyatı (PTF) ve sistem marjinal fiyatı (SMF) 150 TL/MWh ve 220 TL/MWh aralığında gerçekleşti. İlk 28 gün itibarıyla Haziran ayı PTF ortalaması 185,13 TL/MWh iken SMF ortalaması 182,76 TL/MWh oldu. En düşük ortalama PTF değeri 150,00 TL/MWh ile 15 Haziran Cuma günü ve en düşük ortalama SMF değeri 135,42 TL/MWh ile 16 Haziran Cumartesi günü ortaya çıktı.

Haziran ayı içerisinde günlük ortalama PTF analizi yapıldığında pik saatler ortalaması (08:00-20:00 aralığı) günlük ortalama değerden %4,2 oranında daha fazla hesaplanarak 192,95 TL/MWh olarak gerçekleşti. En yüksek pik saatler ortalaması olan 219,00 TL/MWh, 21 Haziran Perşembe günü gerçekleşti. En düşük pik saatler ortalaması olan 117,75 TL/MWh ise 15 Haziran Cuma günü kaydedildi. 1-28 Haziran döneminde gerçekleşen pik dışı saatler ortalaması (20:00-08:00 aralığı) 177,42 TL/MWh'dir.

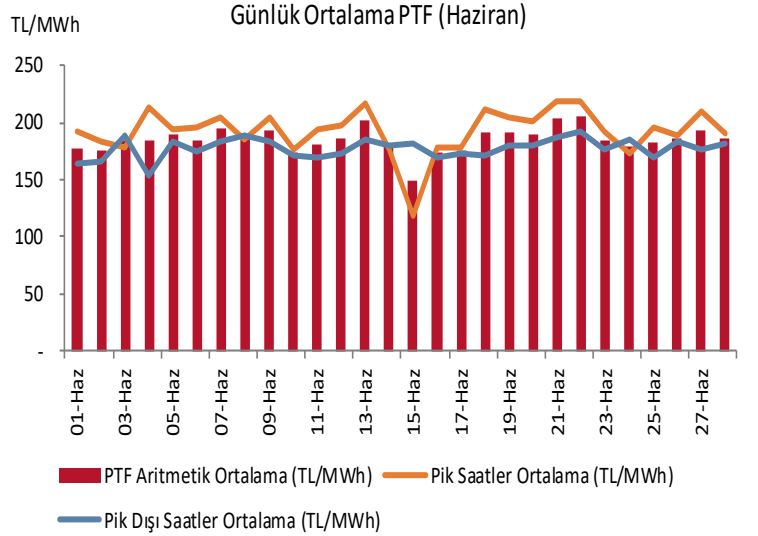
Haziran ayının en yüksek saatlik piyasa takas fiyatı olan 228,07 TL/MWh, 22 Haziran Cuma günü saat 16:00'da kaydedildi. En yüksek sistem marjinal fiyatı ise 9 Haziran Cumartesi günü saat 19:00'da 245,00 TL/MWh oldu.

Yıllık ortalama piyasa takas fiyatı, 2013 yılında ortalama 78,80 USD/MWh iken 2017 yılında 45,02 USD/MWh olarak gerçekleşti. Elektrik fiyatı yandaki grafikte de görüldüğü üzere küresel piyasalardaki Brent petrol ve Henry Hub doğal gaz fiyatları ile doğru orantılı bir şekilde ilerlemektedir. 2015 yılında ortalama 50,99 USD/MWh seviyelerine gerileyen elektrik fiyatı 2016 yılında 56,26 USD/MWh seviyelerine yükseldikten sonra dolar/TL paritesinin de etkisiyle 2017 yılında ortalama 45,02 USD/MWh olarak gerçekleşti. 2018 yılının ilk altı ay* ortalaması ise 44,05 TL/MWh olarak oldu.

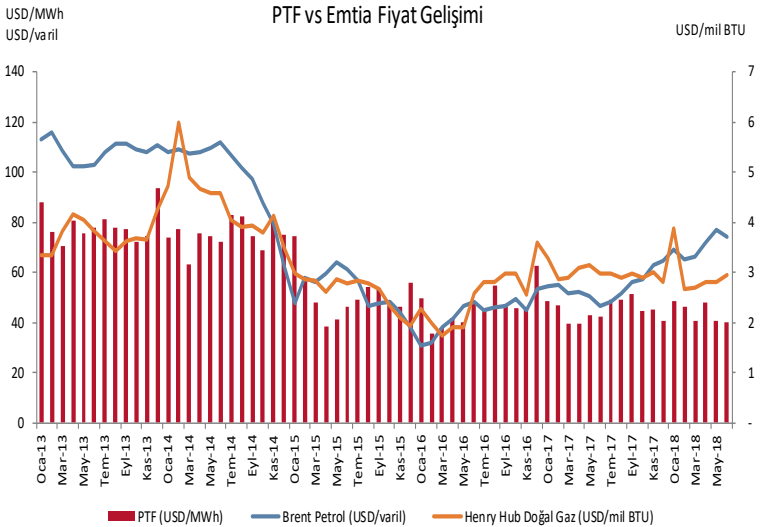
*Haziran ayı verileri 29 Haziran'a kadar olan dönemi kapsamaktadır.

Kaynak: EPIAŞ TSKB Ekonomik Araştırmalar

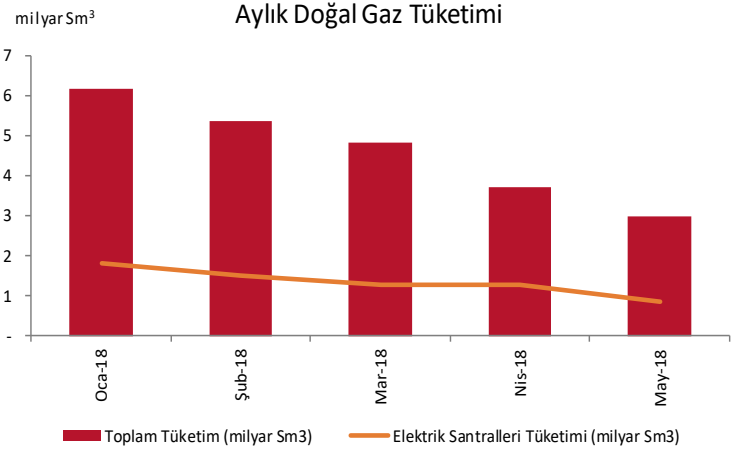
Kaynak: EPIAŞ, TSKB Ekonomik Araştırmalar

Kaynak: EPIAŞ, TCMB, International Energy Agency (IEA) TSKB Ekonomik Araştırmalar

Doğal Gaz Tüketimi

2017 yılında toplam 53,9 milyar metreküp doğal gaz tüketilen Türkiye genelinde 2018 yılı ilk beş ayında toplam 23,1 milyar metreküp doğal gaz tüketimi kaydedildi. 2017 yılı ilk beş ay tüketim değeri olan 25,1 milyar metreküp değeri ile karşılaştırıldığında %8'lik bir azalma gözlemlendi. İlk beş ay değerleri incelendiğinde elektrik üretimi için toplam 6,8 milyar metreküp doğal gaz tüketilirken elektrik üretimi için tüketilen doğal gaz oranı Mart ayında %27 ve Nisan ayında %35 olarak gerçekleşti. Mayıs ayında bu oran %29 oldu.

Kaynak: EPDK Doğal Gaz Sektörü Aylık Raporlar, TSKB Ekonomik Araştırmalar

Sektör Haberleri

- Mısır açıklarında çalışmalar yürüten İtalyan enerji şirketi Eni dünyanın en büyük doğal gaz sahalarından birini keşfetti.** Mısır basınında yer alan haberlere göre İtalyan enerji şirketi Eni, Mısır karasularındaki Noor sahasında 2 trilyon 550 milyar metreküp rezerve sahip bir doğal gaz keşfi yaptı. Bu keşfin şimdiye kadar Doğu Akdeniz'in en büyük gaz rezervine sahip Zohr gaz sahasından üç kat daha fazla, İsrail'in Leviathan sahasından beş kat daha fazla ve Tamar alanının on katından daha büyük olacağı kaydediliyor. Elde edilen sismik bulgular ışığında Eni sondaj çalışmalarına Ağustos ayında başlayacak. (29 Haziran Cuma)
- Panasonic, Tesla Model 3'ün üretim artışıyla birlikte batarya kıtlığı yaşanmaya başladığını açıkladı.** Panasonic hissedarlar toplantısında Otomotiv Sektörü Başkanı Yoshio Ito, "Tesla Model 3 üretiminde keskin bir iyileşme oldu ve şu anda zaman zaman batarya sıkıntısı yaşanıyor" dedi. (29 Haziran Cuma)
- Tuz Gölü Doğalgaz Depolama Tesisi için Dünya Bankası ve Asya Altyapı ve Yatırım Bankası ile toplamda 1,2 milyar dolarlık finansman anlaşması imzalandı.** İmza töreninde bir konuşma yapan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak, "Hem geri ödeme koşulları ve uygun maliyeti hem de düşük faizi ile Türkiye için önemli bir finansman kaynağı olacak. Geçen yıl Tuz Gölü Doğalgaz Depolama Tesisinin 550 milyon metreküplük ilk fazını devreye aldık. O gün milletimizle bu tesisimizin kapasitesini 5,4 milyar metreküpe çıkarma projemizi paylaşmıştık. İnşallah yoğun bir çalışma ile kapasiteyi kademeli olarak artıracak ve 2023 yılından önce 5,4 milyar metreküplük kapasiteye ulaşacağız. Silivri doğalgaz depolama tesisimizdeki genişleme ile birlikte 10 milyar metreküplük depolama hedefimize de ulaşacağız" ifadelerini kullandı. Albayrak ayrıca, Türkiye'nin enerjide gelecek vizyonu olan bir milli enerji ve maden politikası olduğunu belirtti. (28 Haziran 2018)
- Rekabet Kurumu (RK), Bilgin Enerji'ye ait Yapısan Elektrik Üretim A.Ş.'nin Viyana merkezli uluslararası petrol ve gaz şirketi OMV'den, OMV Samsun Elektrik Üretim Sanayi ve Ticaret A.Ş.'yi devralmasını onayladı.** OMV Samsun Elektrik Üretim Sanayi ve Ticaret A.Ş., Samsun'da inşa ettiği 896,69 MW_m/886,92 MW_e lisans kapasitesine sahip doğal gaz kombine çevrim santralini 2013'te işletmeye aldı.

- **Pioneering Spirit, TürkAkım'ın ikinci hattının yapımına başladı.** TürkAkım'dan yapılan açıklamada geminin 20 Haziran tarihinde Karadeniz'e giriş yaptığı ve aradan geçen süre zarfında stinger'in indirilmesi ve boru döşeme donanımının test edilmesi de dâhil olmak üzere hazırlık çalışmalarını tamamladığı belirtildi. Şimdiye dek Rusya ve Türkiye'nin Münhasır Ekonomik Bölgeleri sınırına kadar döşenmiş olan ikinci hattın Karadeniz'de 2 bin 170 metre derinlikten su yüzüne çıkarılması ardından, boru döşeme çalışmalarına bu noktadan devam ediliyor. (27 Haziran 2018)
- **Almanya'nın doğalgaz ithalat fiyatları %8,9 arttı.** Almanya'nın 2018 yılı Nisan ayında doğalgaz ithalat fiyatları, geçen yılın aynı dönemine göre %8,7 artarak megavatsaat başına ortalama 18 euro oldu. Resmi verilere göre gaz ithalat fiyatları Mart ayına göre de %9,2 düştü. Nisan ayında ithalat hacmi ise yıllık %3,5 artarak 110,2 teravatsaat oldu. Yılın ilk dört ayda ise ithalat %12,8 artarak 507,3 teravatsaat oldu. (27 Haziran 2018)
- **Elektrikli ve hibrit araçlar için gümrük vergisi düzenlemesi yapıldı.** Enerji tasarrufu sağlamak için geliştirilen invertör ithalatında, motorlu kara taşıtlarının üretiminde kullanılması kaydıyla gümrük vergisi %0,8 olarak belirlendi. Konuya ilişkin Bakanlar Kurulu kararı, 1 Temmuz'da yürürlüğe girmek üzere Resmi Gazete'nin mükerrer sayısında yayımlandı. Ekonomi Bakanlığında yapılan yazılı açıklamada şu ifadeler yer verildi: "Malumları olduğu üzere, ülkemiz ihracatında lokomotif görevi gören otomotiv sektörü değişen teknolojinin etkileriyle elektrikli/hibrit araç alanlarında da gelişim göstermektedir. Bununla birlikte, ülkemizde motorlu kara taşıtları tarafından salınan karbon emisyonunu azaltıcı etkisi göz önünde bulundurulduğunda ülkemiz elektrikli/hibrit araç piyasasının ekonomimize olumlu etkileri olacağı değerlendirilmiş olup, İthalat Rejimi Kararına Ek Karar'ın II sayılı listesinde yer alan invertör eşyasına (5) numaralı dipnotun eklenmesi ve bahse konu dipnot ile 87. fasılda yer alan motorlu kara taşıtlarının imalinde kullanılmak kaydıyla bu eşyanın gümrük vergisinin %0,8 olarak uygulanması kararlaştırılmıştır." (27 Haziran 2018)
- **OPEC'in Viyana'da gerçekleştirdiği toplantıda üye ülkeler petrol arzının günde 1 milyon varil artırılması konusunda anlaşmaya vardılar.** Varılan anlaşma ile arz 1 milyon varil/gün artırılabilecek ve anlaşma 1 Temmuz'da yürürlüğe girecek. Toplantıda ayrıca, OPEC üyesi ve üyesi olmayan ülkelerin taraf oldukları küresel arz kısıntısı anlaşmasına uyum oranını %130-150 aralığından %100 seviyesine geri getirmek konusunda prensipte anlaşıldı. (25 Haziran 2018)
- **Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ) yurtdışında şirket kurabilmesi kararında değişiklik yapılmasına dair Bakanlar Kurulu kararı, 24 Haziran tarihinde Resmi Gazete'de yayımlandı.**Buna göre EÜAŞ, yurtiçinde uluslararası anlaşmalar çerçevesinde belirlenen faaliyetlerle yurtdışında elektrik enerjisi üretimi ve ticaretiyle yakıt ve atık yönetimine yönelik; elektrik santrali kurulması, işletilmesi, bakımı, onarımı ve rehabilitasyonu, elektrik ticareti, yakıt ve atık yönetimi ile elektrik ticareti gibi faaliyetleri yerine getirmek amacıyla, ilgili ülke mevzuatına göre yurtdışında şirket açacak. Nominal sermayesi 50 milyon dolar olacak şirketin sermayesi 150 milyon doları aşmamak üzere Şirket Genel Kurulunun kararı ve EÜAŞ'ın ilgili olduğu Bakanın onayı ile artırılabilir. (25 Haziran 2018)
- **Çinli petrol şirketleri Çin hükümetinin Amerikan petrolüne ithalat tarifesi uygulama olasılığı nedeniyle Eylül ayından itibaren ABD'den ham petrol alımlarını azaltmayı planlıyorlar.** Kanada'dan sonra ABD'nin ikinci en büyük petrol alıcısı ülkesi olan Çin'de şirketler coğrafi uzaklık nedeniyle ABD ham petrol siparişlerini 3 ay öncesinden veriyorlar. Sinopec gibi büyük petrol şirketleri Eylül ayına kadar olan siparişlerini verdiklerini ancak Eylül sonrası siparişlerin iki ülke arasındaki ticaret savaşındaki gelişmelere bağlı olduğunu kaydediyorlar. (25 Haziran 2018)

Sektör Haberleri (devam)

- **Siemens Gamesa rüzgâr enerjisi jeneratörünü Türkiye’den tedarik ediyor.** Siemens Gamesa Renewable Energy, rüzgâr türbinleri bileşenlerinin üretimi için Türk jeneratör üreticisi EMS Electronics ile işbirliği anlaşması yaptı. Siemens Gamesa Renewable Energy Türkiye CEO’su Hakan Yıldırım, Türkiye’de üretilen jeneratörlerin YEKA projesinde de kullanılacağını belirterek, şu ifadeleri kullandı: “Bugün burada kurulmuş olan jeneratörler bizim YEKA’dan önce kuracağımız 10 türbinlik Yamaçtepe Rüzgâr Enerjisi projesinde kullanılacak olan jeneratörler. Ama aynı türlerin belki bir büyüğü YEKA’da da kullanılacak. Dolayısıyla YEKA projesine başlamamıza, fabrikayı kurmamıza bir buçuk sene olmasına rağmen bu kabiliyete ulaşmış olmak YEKA projesiyle ilgili de bizim özgüvenimizi artırıyor.” (22 Haziran 2018)
- **Socar Türkiye, 2,2 milyar dolara kadar petrokimya yatırımı planlıyor.** Socar Türkiye Dış İlişkiler Başkanı Murat Leconte Aliağa’da planlanan petrokimya yatırımının, fizibilitesinin onaylanmasının ardından 2022 yılında tamamlanmasını beklediğini açıkladı. 2019 yılında inşaatına başlanması planlanan yeni tesisin Petkim’in mevcut kapasitesini yılda 1 milyon ton artırması hedefleniyor. (22 Haziran 2018)
- **Deniz üstü (off-shore) rüzgâr santrali ihalesinin Ekim ayında yapılması planlanıyor.** Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından 1.200 megavat kapasiteyle kurulacak Türkiye’nin ilk deniz üstü (offshore) rüzgâr enerjisi santrali için son başvuru tarihi 23 Ekim 2018 olarak açıklanırken, kesin tarihi daha sonra belirlenecek ihalede, katılımcılar kilovatsaat başına tavan fiyat 8 dolar/cent üzerinden açık eksiltmeyle yarışacak. Söz konusu ihaleyle, şartnamede belirtilen bağlantı bölgeleri içinde olacak şekilde tesis edilecek ve elektrik iletim sistemine bağlanabilecek deniz üstü rüzgâr enerjisi santrallerinin kurulacağı yenilenebilir enerji kaynak alanları (YEKA) tahsis edilecek. Aday bölgeler arasında Saros, Kırıkköy ve Gelibolu yer alıyor. Kurulacak santralden ihalede çıkan fiyat üzerinden alınacak elektriğin süresi, santralin geçici kabulünün yapıldığı tarihten itibaren 50 teravatsaatlik elektriğin sisteme verildiği zaman dilimini kapsayacak. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak, konuya ilişkin yaptığı açıklamada, söz konusu proje için ekipman üretiminde %60 yerlilik şartının getirileceğini belirterek, projede çalışacak mühendislerin %80’inin de Türk olacağını bildirdi. Başvuru aşamasında kesin, bir yıl süreli, tamamen ve kısmen nakde çevrilebilir, limit dışı ve 20 milyon dolar, sözleşmenin imzalanacağı tarihten en geç bir gün öncesine kadar da toplamda 100 milyon dolar tutarında, 10 yıl süreli teminat mektubu aranacak. (21 Haziran 2018)
- **Gazdaş’ın Zorlu Enerji’ye hisse devri onaylandı.** Zorlu Enerji Elektrik Üretim A.Ş. tarafından, Gazdaş Gaziantep Doğalgaz Dağıtım A.Ş. hisselerinin, şirket ortaklarından Zorlu Enerji Dağıtım A.Ş.’ye devrinin onaylandığı bildirildi. Şirketten, Kamuyu Aydınlatma Platformu’na (KAP) yapılan açıklamada, hisse devrinin Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu’na (EPDK) onaylandığı belirtildi. Ayrıca, Trakya Bölgesi Doğalgaz Dağıtım A.Ş. için hisse devir onay sürecinin devam ettiği bildirildi. (20 Haziran 2018)
- **Avrupa Birliği (AB) yenilenebilir enerjide çitayı yükseltiyor.** AB Komisyonu, yenilenebilir enerji hedeflerinin güncellenmesi konusunda AB Konseyi ve Avrupa Parlamentosu arasında yapılan görüşmelerde siyasi uzlaşa sağlandığını açıkladı. Buna göre, AB’nin 2030 yılı yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanım hedefi %27’den %32’ye çıkartıldı. Uzlaşının yasalaşması için AB Konseyi ve Avrupa Parlamentosu’nun resmi onayı gerekiyor. (19 Haziran 2018)
- **ABD Enerji Enformasyon İdaresi (EIA), 2018 ve 2019’a ilişkin petrol fiyatları tahminlerini revize ettiği duyurdu.** EIA, bu yıl için Brent petrolde varil fiyatı tahminini 71 dolarda sabit tutarken, 2019 için ise 66 dolardan 68’e yükseltti. (14 Haziran 2018)

Sektör Haberleri (devam)

- **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Türkiye'nin ilk rüzgar santrali unvanına sahip Alaçatı Rüzgar Enerji Santrali'ne (ARES) el koyarak Elektrik Üretim A.Ş.'ye devretti.** 1998 yılında, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile imzalanan sözleşme kapsamında 20 yıl süreyle işletme izni verilen Alaçatı Rüzgar Enerji Santralinin lisans süresi bu yılın sonlarında, 28 Kasım 2018 tarihinde doluyordu. Geçtiğimiz yıl yaz başlarında sözleşmede belirlenmiş olan teminat tutarının biriktirildiği ortaya çıkması üzerine Enerji Bakanlığı 15 Haziran 2017 tarihinde Alaçatı RES'in gelirlerine el koydu. Güçbirliği Holding'in elinden alınan Alaçatı RES, devletin elektrik üretim şirketi Elektrik Üretim A.Ş.'ye devredildi ve böylece Alaçatı RES EÜAŞ'ın işleteceği ilk rüzgâr santrali oldu. (14 Haziran 2018)
- **Türkiye ve Azerbaycan tarafından yapımı üç yıldır süren ve Azeri doğalgazını Türkiye üzerinden Avrupa'ya taşıyacak Trans Anadolu Doğalgaz Boru Hattı (TANAP) 12 Haziran tarihinde Eskişehir'de açıldı ve gaz akışı başladı.** Açılışa Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Kuzey Kıbrıs Cumhurbaşkanı Mustafa Akıncı, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, Ukrayna Devlet Başkanı Petro Poroşenko, Sırbistan Cumhurbaşkanı Aleksandar Vučić, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak ve SOCAR Başkanı Rövnag Abdullayev katıldı. Yılda 16 milyar metreküp doğalgaz sevkiyat kapasitesine sahip olan 1.850 kilometre uzunluğundaki TANAP, Türkiye'nin doğalgaz ihtiyacının yaklaşık %12'sini tek başına karşılayacak. Boru hattının kapasitesinin talebe bağlı olarak önce 22 milyar metreküpe, akabinde ilave yatırımlarla 31 milyar metreküpe çıkarılması hedefleniyor. Toplam 8 milyar dolara mal olan hattın Türkiye'den sonra Avrupa'ya uzayan başka bir hatta bağlanarak AB'nin Rus doğalgazına bağımlılığını azaltması bekleniyor. TANAP'ta Azerbaycan devlet enerji şirketi SOCAR'ın %51, Botaş'ın %30, BP'nin %12 ve SOCAR Türkiye'nin %7 payı bulunuyor. TANAP'la Azerbaycan'ın Hazar Denizi'ndeki Şah Deniz 2 doğalgaz sahası ve Hazar Denizi'nin güneyindeki diğer sahalarda üretilen doğalgaz öncelikle Türkiye'ye, ardından Avrupa'ya taşınmış olacak. Türkiye-Gürcistan sınırında Ardahan'ın Posof ilçesi Türkgözü köyünden başlayan TANAP Kars, Erzurum, Erzincan, Bayburt, Gümüşhane, Giresun, Sivas, Yozgat, Kırşehir, Kırıkkale, Ankara, Eskişehir, Bilecik, Kütahya, Bursa, Balıkesir, Çanakkale, Tekirdađ ve Edirne olmak üzere 20 il ve 67 ilçeden geçiyor. Boru hattı, Yunanistan sınırında Edirne'nin İpsala ilçesinde son buluyor ve bu noktadan Avrupa ülkelerine doğalgaz aktaracak doğalgaz boru hattına bağlanacak (13 Haziran 2018)
- **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak, "Boru işleyerek katma değeri yüksek ürünlere döndüreceğiz. Boru konusu nükleer konusundan bile daha önemli bir konudur" dedi.** Türkiye'nin enerji alanında çok önemli adımlar attığını, 2 yıldır boru üzerine ince bir siyaset yürüttüğünü söyledi. (13 Haziran 2018)
- **Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi (BOTAŞ), Güney Kore'deki Hyundai Heavy Industries'e ait tersanelerde 2 gemi siparişı verdi.** Yüzen LNG depolama ve gazlaştırmaya adı verilen FSRU (Floating Storage Regasification Unit) terminaline yatırımlarını artıran BOTAŞ, her biri 225 milyon dolar, yani 1 milyar liraya mal olacak 2 FSRU siparişı verdi. İki geminin toplam bedeli 450 milyon dolar, yani 2 milyar liranın biraz üzerinde olacak. 295 metre uzunluğunda 46 metre genişliğinde planlanan FSRU'ların depolama kapasitelerinin ise 170 bin metreküp civarında hedefleniyor. Hyundai ve BOTAŞ arasında yapılan anlaşmaya gereğinde gemiler 2020 yılının ilk yarısında teslim edilecek (13 Haziran 2018)

TSKB

Ekonomik Araştırmalar

arastirma@tskb.com.tr

MECLİSİ MEBUSAN CAD. NO 81

FINDIKLI İSTANBUL 34427, TÜRKİYE

tel: (90) 212 334 50 50 faks: (90) 212 334 52 34

2018 Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. her hakkı mahfuzdur.

Bu doküman Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.'nin yatırım bankacılığı faaliyetleri kapsamında, kişisel kullanıma yönelik olarak ve bilgi için hazırlanmıştır. Bu dokümana dayalı herhangi bir işlem yapılması tarafımızdan öngörülen bir husus değildir. Belirtilen görüşler sadece bizim güncel görüşlerimizdir. Bu raporda yer alan bilgileri makul bir esasa dayalı olarak güncelleştirirken, bu konuda mevzuat, uygunluk veya diğer başka nedenlerle amaca uygunluk tam olarak sağlanamamış olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları veya çalışanları, burada belirtilen senetleri ihraç edenlere ait menkul kıymetlerle ilgili olarak bir pozisyon almış olabilir veya alabilir; menkul kıymetler üzerinde opsiyonları olabilir veya ilgili diğer bir yatırıma girebilir; bu menkul kıymetleri ihraç eden firmalara danışmanlık yapmış, hisselerinin halka arzına aracılık veya yüklenim taahhüdünde bulunmuş olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları bu raporda belirtilen herhangi bir şirket için yatırım bankacılığı da dahil olmak üzere önemli tavsiyeler veya yatırım hizmetleri sağlıyor veya sağlamış olabilir.

Bu raporun ilgili olduğu yatırım fiyatı veya değeri, direkt veya indirekt olarak, yatırımcıların menfaatlerine ters düşebilir. Döviz kurlarındaki herhangi bir değişimin yatırımın değeri veya fiyatı veya bu yatırımdan sağlanan gelir üzerinde olumsuz bir etkisi olabilir. Geçmişteki performans her zaman gelecekteki performansın kılavuzu olacak demek değildir. Yatırım geliri dalgalanma gösterebilir.

Bu rapor kamuya açık bilgilere dayalıdır. Doğru veya tamam olmayan hiçbir beyan yapılmamıştır. Bu rapor söz konusu menkul kıymetlerin alınması veya satılması için bir teklif, yorum ya da yatırım tavsiyesi değildir veya bu menkul kıymetlerin alınıp satılmasına yönelik bir teklif için de bir istek veya zorlama değildir. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve kendisiyle bağlantılı olan diğerleri bahsedilen şirketlerin menkul kıymetleriyle ilgili pozisyon alabilirler veya bu menkul kıymetlerle ilgili işlem yapabilirler, ayrıca bu şirketler için yatırım bankacılığı hizmetleri de verebilirler.

Herhangi bir yatırım kararı yatırımcının tamamıyla kendi kişisel seçimine dayanmalıdır. Bu rapordaki bilgiler herhangi bir yatırım tavsiyesi olmayıp, raporda yer alan firmalara yatırım yapılmasından ötürü Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. hiç bir sorumluluk kabul etmez.

